

Cooperación interadministrativa en asuntos da UE nos Países Baixos: un código formal como base para un diálogo e unha consulta estruturados amplos

Bas van den Barg

Asesor principal da Asociación de Municipios dos Países Baixos

RESUMO: O Código de Relacións Interadministrativas foi lanzado en 2004 para rexer a estreita cooperación entre as autoridades centrais e subnacionais dos Países Baixos. Esta forma de cooperación multinivel forma parte do chamado modelo ‘polder’ dos Países Baixos. Desde 2007 tamén se ocupa das relacións interadministrativas holandesas sobre asuntos comunitarios. Este artigo ofrece unha perspectiva dun profesional sobre como cooperan as autoridades holandesas centrais, locais e rexionais nos Países Baixos e en Bruxelas nos asuntos da UE.

Palabras Clave: Países Baixos, polderen, Unión Europea, Subsidiariedade

RESUMEN: El Código de Relaciones Interadministrativas se lanzó en 2004 para regir la estrecha cooperación entre las autoridades centrales y subnacionales de los Países Bajos. Esta forma de cooperación multinivel es parte del llamado modelo ‘pólder’ de los Países Bajos. Desde 2007 también se ocupa de las relaciones interadministrativas holandesas en asuntos de la UE. Este artículo proporciona la perspectiva de un profesional sobre cómo las autoridades centrales, locales y regionales holandesas cooperan en los Países Bajos y en Bruselas en los asuntos de la UE.

Palabras Clave: Países Bajos, polderen, Unión Europea, Subsidiariedad

ABSTRACT: The Code of Inter-Administrative Relations was launched in 2004 to govern the close cooperation between central and subnational authorities of the Netherlands. This form of multilevel cooperation is part of the so-called ‘polder’ model of the Netherlands. Since 2007 it also deals with Dutch inter-administrative relations on EU affairs. This article provides a practitioner’s perspective on how central, local and regional Dutch authorities cooperate in the Netherlands and in Brussels on EU affairs.

Keywords: Netherlands, polderen, European Union, Subsidiarity

1. Introducción

A estreita cooperación entre o goberno central e as autoridades descentralizadas dos Países Baixos baséase nunha longa tradición holandesa que se chama ‘polderen’, un verbo baseado no substantivo *polder*. Esta estreita cooperación formalízase nun Código de Relacións Interadministrativas, que existe desde 2004, pero que se renovará a finais de 2021. Desde 2007

este código contén tamén un artigo sobre asuntos europeos. Dese xeito, a tradición holandesa de “polderen” tamén se incorpora ás relacións interadministrativas holandesas sobre asuntos da UE.

En 2004 lanzouse nos Países Baixos o Código de Relacións Interadministrativas. Este código determina como cooperan os gobernos central, rexional (provincias) e locais (concellos) na preparación e implementación de novas lexislacións e políticas. O código é tamén o punto de partida das relacións financeiras entre as distintas capas gobernamentais. O Código é unha especie de enfoque formal da forma típica de cooperación holandesa: *póldereren*. Isto podería describirse como unha forma de estreita cooperación entre todas as partes implicadas na que un enfoque e unha posición comúns son o obxectivo final. Desde 2007 os asuntos europeos forman parte do Código. Isto levou a unha nova forma de cooperación do goberno central, rexional e local dos Países Baixos sobre a nova lexislación e políticas da UE, na que unha posición común holandesa é o obxectivo, pero tamén garante o dereito ás provincias e municipios (individuais) a representar os seus propios intereses en Bruxelas e Estrasburgo.

2. O xeito holandés: *polderen*

Os Países Baixos son coñecidos pola súa recuperación de terras ao mar. Este novo terreo chámase ‘polder’: terreo que foi drenado e rodeado de diques para reter a auga circundante. A palabra foi transformada nun verbo: *polderen*. Para “gañar” esta terra da auga, a xente tiña que cooperar estreitamente e poñerse de acordo sobre todos os pasos necesarios para drenar a terra. Hoxe, nos Países Baixos ‘devolvemos terra á auga’ para recuperar a natureza ou darlle máis espazo á auga para evitar inundacións en caso de mareas vivas, ou dispor de auga para o consumo e a agricultura en caso de seca. O pobo holandés deixou de *polderen* no que se refire á recuperación de terras, pero o verbo aínda se usa doutro xeito.

Hoxe, *polderen* (ou o ‘modelo polder’) é usado polos políticos e os medios de comunicación para describir a forma en que o goberno, os interlocutores sociais e os asesores especiais ou expertos tratan de atopar un acordo común mediante negociacións (longas). Polo tanto, o ‘polder’ ten hoxe dúas definicións nos Países Baixos: a terra recuperada e a cooperación entre goberno, interlocutores sociais e expertos. Esta é unha característica definitoria do modelo holandés (Keman, 2006) O verbo *polderen* é cada vez máis como a descrición de como o goberno, os interlocutores sociais e os expertos negocian, xa que a recuperación de terras está a ser algo do pasado¹. Despois de todo, o termo clásico da ciencia política da democracia consociacional foi acuñado por Lijphart (2004) pensando nos seus Países Baixos natal.

En 2019, o goberno central holandés chegou a un acordo cos interlocutores sociais sobre un sistema de pensións recalibrado despois de case unha década de varias roldas de negociacións. O obxectivo era atopar un acordo que fose aceptable para todas as partes implicadas (goberno nacional, empresarios, sindicatos e Consello Económico e Social) e que durase moitos anos. Durante os anos no parlamento nacional e na prensa plantexouse varias veces a pregunta

1 Ou polo menos nos Países Baixos, xa que algunhas empresas holandesas especializadas aínda están a recuperar terras en todo o mundo.

de se o goberno central non debía tomar unha decisión sen un acordo negociado cos interlocutores sociais, pero o goberno non quixo chegar tan lonxe e contou co ‘polder’ do goberno e interlocutores sociais, para atopar unha solución definitiva. Cando se conseguiu o acordo a prensa mencionou que “o pólder foi o maior vencedor da discusión sobre as pensións” (De Volkskrant, 2009).

3. Un código de relacións interadministrativas

En certo modo poderíase dicir que as relacións interadministrativas nos Países Baixos tamén son produto do pólder. A forma holandesa de goberno multinivel ten a súa orixe na forma en que se reclamaron as terras. Os Países Baixos son un estado descentralizado. Oficialmente, os Países Baixos teñen o sistema de coadministración. Isto inclúe o deber dos gobernos locais e autonómicos de cooperar na aplicación das normas do goberno superior. Por exemplo, un concello debe axudar na aplicación da lei de seguridade social se unha persoa reúne os requisitos para iso segundo o goberno central. Non obstante, é de sentido común que o goberno central traballe estreitamente coas outras capas gobernamentais no desenvolvemento de políticas e na elaboración de novas leis.

Segundo a constitución dos Países Baixos hai tres capas gobernamentais: goberno nacional, (12) provincias e (352) municipios. Ademais das provincias e concellos existen xuntas de auga. Trátase das autoridades rexionais responsables da xestión da auga. Pódese dicir que estas xuntas de augas son o resultado administrativo definitivo do ‘polder’ (Hendriks & Schaap, 2011).

Pero isto di pouco sobre as relacións existentes entre as diferentes capas administrativas e as responsabilidades destas capas, que se desenvolveron ao longo de moitos séculos ata a súa forma actual. O goberno central, as provincias, os concellos e as administracións de augas teñen a responsabilidade conxunta do bo goberno dos Países Baixos. As autoridades descentralizadas recoñecen que cada unha ten a súa propia responsabilidade e que as eleccións que toman con respecto ás consecuencias políticas e de aplicación pode ter para as responsabilidades doutros gobernos. É necesaria unha boa interacción entre o goberno central, as provincias, os concellos e as administracións hidráulicas para acadar obxectivos comúns, facer fronte aos problemas da sociedade holandesa e realizar as ambicións (comúns). Para estruturar esta interacción, o goberno central, a Asociación de Provincias Holandesas (IPO) e a Asociación de Municipios dos Países Baixos (VNG) desenvolveron un Código para as relacións interadministrativas (despois deste: o Código). O primeiro Código foi presentado polo Ministerio holandés de Interior e Relacións do Reino en novembro de 2004 (Goberno holandés, 2013a). De feito, o primeiro Código foi unha resposta ao temor de provincias e concellos a que o goberno central quixese centralizar competencias. O Código foi modificado varias veces. Hoxe, a versión de 2013 é valiosa, aínda que o goberno central, IPO e VNG están a traballar xuntos nunha versión actualizada, que debería presentarse antes de finais de 2021.

O Código baséase en tres premisas: un enfoque orientado aos problemas, unha clara división de responsabilidades e tarefas e liberdade de políticas para as autoridades descentralizadas. Un enfoque orientado aos problemas significa que son os problemas sociais os que propor-

cionan o punto de partida da cooperación. O Código baséase nunha actitude interadministrativa que obriga a todas as autoridades. Esta actitude caracterízase por entender que o problema é a cuestión central, non a propia autoridade. O problema é entón resolto pola autoridade máis adecuada. O Goberno central non interfere, por exemplo, nos asuntos que atinxen á autonomía dunha provincia de concello. Cando se trate de responsabilidade conxunta, a inxerencia do goberno central será o máis limitada posible. Este enfoque podería describirse como unha forma de traballar segundo o Principio de Subsidiariedade, un dos principios básicos da UE sobre o que o Goberno holandés estivo particularmente interesado en promover, especialmente na última década (Goberno holandés, 2013a; 2013b; 2013c; 2013d; Pazos Vidal, 2019; Blockmans *et al.* 2014).

O enfoque orientado ao problema ten lugar no contexto do concepto xeral de “liberdade política”. Este concepto subliña claramente as oportunidades que teñen as provincias e concellos para formular as súas propias políticas (como a política de seguridade e o desenvolvemento económico rexional) ou con moi pouca liberdade de políticas (como a Lei Electoral). Neste enfoque orientado ao problema, a énfase pasa do proceso ao resultado. Dirixir o proceso vai vincularse con isto, porque as provincias e os concellos poden acadar resultados á súa maneira. A supervisión vertical é limitada e a implementación das políticas faise máis importante. O obxectivo é retrasar o número de normas, así como a gobernanza conxunta detallada e o número de subvencións específicas. (Ministerio do Interior e Relacións do Reino, 2005:7; Steunenber *et al.*, 2015).

O Código inclúe non só acordos sobre a distribución de tarefas e a forma de cooperación das capas gobernamentais, senón tamén sobre as relacións financeiras. O punto de partida das relacións financeiras é que a rendición de contas é coherente coa división de responsabilidades entre o goberno central, as provincias e os concellos: os acordos financeiros seguen os acordos administrativos. Dedúcese que, segundo as autoridades, a dirección do rendemento con sanción financeira só pode realizarse con subvencións específicas².

O tema central son os problemas sociais; en base a isto repártense as responsabilidades. Isto garante que todas as autoridades poidan rendir mellor individualmente; co resultado de que a sociedade no seu conxunto se beneficie. Esta é, en resumo, a visión das relacións interadministrativas nos Países Baixos que constitúe as bases do Código de relacións interadministrativas. As relacións financeiras tamén encaixan neste enfoque: quen realiza unha tarefa, debe contar coa necesaria e necesaria flexibilidade orzamentaria. Non obstante, en marzo de 2021 a VNG tivo que invocar a arbitraje dunha comisión especial sobre un gran déficit financeiro nos concellos de atención á mocidade. Este comité especial decidiu que o Goberno central compensase aos concellos, xa que non estaban previstos con orzamento suficiente para executar unha nova tarefa legal. Partindo dos principios do Código, o Goberno central aceptou o xuízo da comisión especial e compensou en gran medida o déficit financeiro dos concellos para 2021. Para unha solución estrutural ao déficit financeiro na atención á mocidade, o novo Goberno central ten que tomar unha decisión.

2 *Ibidem*, páx. 9.

4. Polderen nunha perspectiva europea

Desde 2007 a Unión Europea está integrada no Código. Segundo o artigo 9 do Código, o principio básico é que os acordos cos entes locais e rexionais sobre expedientes nacionais tamén se aplican *mutatis mutandis* aos expedientes europeos. O motivo para introducir un artigo sobre a UE no Código foi dobre: en primeiro lugar, “Europa” foi cada vez máis común a nivel local e rexional. Políticos e funcionarios de provincias, concellos e consellos de augas experimentaron a influencia da UE na súa práctica diaria. Isto creou a conciencia de que deberían participar máis na preparación, aplicación e avaliación da lexislación e políticas da UE. Pero, en segundo lugar, o goberno central quería mellorar a súa posición no proceso de toma de decisións da UE, o ámbito de Bruxelas, xa que a súa influencia diminuíu debido á ampliación da UE cos Estados membros de Europa Central e Oriental. Os ministerios buscaban máis aportacións estratéxicas e técnicas para as negociacións nos Grupos de Traballo do Consello e no COREPER³. Esta entrada debería proceder, entre outras, de provincias e concellos (Goberno holandés, 2018).

A pregunta fundamental está aquí: cal é a influencia da lexislación europea regular na posición das autoridades descentralizadas? De acordo co principio de subsidiariedade, a UE só actuará se e na medida en que determinados obxectivos non poidan ser alcanzados polos Estados membros a nivel central, rexional ou local (art. 5 do Tratado da Unión Europea). Segundo este principio o nivel administrativo máis próximo ao cidadán debe ser o punto de partida para a asignación e execución das tarefas, salvo que non sexa efectivo ou práctico. Ademais da opinión do goberno central holandés na fase preparatoria sobre se se debe acometer unha proposta política a nivel da UE ou dos Estados membros, o goberno central tamén terá en conta nesta fase expresamente na posición holandesa as opinións das provincias e municipios sobre calquera consecuencia (de aplicación) para o seu nivel administrativo. Por iso, o artigo 9 do Código establece que o Goberno central consultará ás provincias e concellos na fase de elaboración das políticas coa maior antelación posible para avaliar as novas intencións políticas e lexislativas europeas que teñan consecuencias administrativas e financeiras para as provincias e concellos. Neste sentido, a redución das cargas administrativas orixinadas da UE foi unha pedra angular da influencia da UE sobre o goberno nacional (e local) holandés, en particular en torno á nova axenda da UE para unha mellor regulación e que estivo moi marcada a partir do modelo doméstico holandés (ACTAL, 2013; Voermans, 2016). Incluso o “Pacto de Amsterdam” (Presidencia holandesa da UE, 2016) que relanzaba unha nova axenda urbana da UE, unha das principais prioridades da Presidencia da UE dos Países Baixos de 2016, está a conseguir esencialmente unha mellor regulación, é dicir, reducindo a carga da UE para as cidades (Goberno holandés, 2015; Holandés). Presidencia da UE, 2015a).

O instrumento principal e formal para a consulta é o Grupo de Traballo de Avaliación de Propostas de Novas Comisións (*Beoordeling Nova Commissievoorstellen* (BNC)). Cada nova proposta da Comisión Europea recibe ás poucas semanas da presentación pola Comisión unha valoración por parte do Grupo de Traballo sobre varios aspectos: política, finanzas, subsidiariedade, etc. As dúas asociacións (IPO para as provincias e VNG para os concellos) Son membros

3 COREPER: Comité des Représentants Permanents. O comité de embaixadores na UE dos Estados membros.

numerarios do grupo de traballo e poden presentar a súa opinión na medida en que unha proposta da Comisión inflúe na posición das provincias dos concellos. A valoración final é aprobada polo goberno central e enviada ao Parlamento Nacional Holandés, finalmente, nun prazo de seis semanas. Unha apreciación aprobada, unha ficha BNC, é a posición oficial de partida dos Países Baixos para as negociacións no Consello (Goberno holandés, 2014).

Para cubrir o proceso de toma de decisións en Bruxelas (e Estrasburgo) os ministerios poden establecer grupos de traballo especiais. Estes grupos especiais de traballo están formados por funcionarios de cada consellería na medida en que a proposta sexa relevante para un ministerio. O IPO e VNG, e no caso de que se trate de xestión da auga ou algún financiamento da UE, a Unión de Xuntas de Augas, pode unirse a estes grupos de traballo no caso de que a proposta da Comisión ou a iniciativa política afecte ás políticas rexionais e locais (Simons, 2017). Podemos distinguir dous tipos de grupos de traballo: grupos de traballo temporais centrados nunha proposta específica da Comisión, por exemplo unha nova directiva ou un conxunto de propostas, e grupos de traballo estruturais que abarcan todas as novas iniciativas da Comisión nun determinado ámbito político.

Os grupos de traballo temporais preparan as reunións do Grupo de Traballo do Consello, seguen o proceso de toma de decisións no Parlamento Europeo e, ás veces, preparan xa a aplicación da proposta da Comisión nos Países Baixos. De feito, para os Fondos Estruturais e de Investimento Europeos (EIE), o grupo de traballo especial adoita comezar xa antes de que a Comisión presente as súas propostas para influír nestas. Este grupo de traballo especial presentou xa algúns documentos de posición cunha visión común sobre (o futuro da) política de cohesión da UE. Esta é unha situación bastante particular xa que a opinión oficial dos Países Baixos é que os fondos EIE deberían concentrarse nas rexións menos desenvolvidas da UE e non nas rexións máis desenvolvidas como os Países Baixos. Non obstante, dado que os Países Baixos tamén poden recibir un *sobre nacional* dos Fondos EIE, o grupo de traballo especial trata de influír nas propostas da Comisión no que atinxe á normativa EIE. Os aspectos orzamentarios son competencia exclusiva do Ministerio de Facenda (Pazos Vidal, 2018).

Os grupos de traballo teñen diferentes denominacións, segundo o ministerio que establece o grupo de traballo. En canto aos grupos de traballo temporais podemos distinguir: *Interbestuurlijke Dossiersteam* (IBDT, Equipo de Dossier Interadministrativo do Ministerio de Infraestruturas e Augas) ou *Interbestuurlijke Werkgroep* (IBW, Grupo de Traballo Interadministrativo do Ministerio de Asuntos Económicos e Clima).

Os equipos de expedientes interadministrativos (IBDT) reúnen ao goberno nacional e ás asociacións nacionais de municipios (VNG) e provincias (IPO). Os equipos de Dossier avalían e formulan a política nacional e comunitaria en termos de subsidiariedade, impacto financeiro e social, carga administrativa e impacto sobre as empresas e o medio ambiente (Goedings, 2010). Hai uns vinte Equipos de Dossier, trece deles específicos da UE. En temas da UE, IPO e VNG participan no grupo de traballo de coordinación nacional que prepara as primeiras posicións holandesas para o COREPER (reunión de embaixadores antes do Consello de Ministros) e os grupos de traballo do Consello (reunións semanais), así como en o grupo nacional de expertos en dereito da UE (Goedings, 2010) A reunión mensual ministerial-goberno local (EOBB) foi establecida polo ministro de Administracións Públicas para ofrecer unha plataforma práctica

para garantir a cooperación entre axencias “Europa e os gobernos locais” (Pazos Vidal, 2019).

Os grupos de traballo estruturais son: *Interdepartmental Staatssteunoverleg* (ISO, Grupo de Traballo Interministerial sobre Axudas Estatales), *Breed Handelsberaad* (BHB, Consello de Comercio Amplo do Ministerio de Asuntos Exteriores), Grupo de Traballo sobre unha Mellor Regulación do Ministerio de Asuntos Económicos e Clima e a *Taskforce Europese Agenda Stad* (Taskforce Axenda Urbana para a UE do Ministerio do Interior e Relacións do Reino). Para os expedientes sobre dixitalización (p. ex. Lei de servizos dixitais, Lei de gobernanza de datos, Lei de intelixencia artificial) non hai ata hoxe un grupo especial de traballo estrutural. Estes expedientes son discutidos nun grupo de traballo estrutural sobre dixitalización que abrangue todos os aspectos da axenda dixital a nivel comunitario, nacional e local.

Dado que os municipios dos Países Baixos únense en redes semi-formais (G4 para as cidades máis grandes dos Países Baixos⁴, G40 para as cidades medianas (>100.000 habitantes), M50 para municipios de tamaño medio e P10 para municipios rurais), algúns ministerios invitan ademais das asociacións a representantes destas redes, especialmente G4 e G40. Para a VNG, a mancomunidade de concellos, esta é unha nova realidade que propiciou unha estreita(r) cooperación con estas redes.

Para a coordinación xeral dos asuntos comunitarios e as autoridades descentralizadas, o Ministerio do Interior e Relacións do Reino, o ‘Ministerio nai’ das provincias e concellos, estableceu un grupo de traballo estrutural no que participan IPO e VNG. Este diálogo estrutural está dirixido pola consulta administrativa anual entre o ministro do Interior e Relacións do Reino, o ministro de Asuntos Exteriores e IPO e VNG. Ademais deste diálogo de alto nivel, hai consultas administrativas regulares entre o viceministro de Asuntos Económicos e Clima sobre a política de cohesión, centradas na implementación dos Fondos EIE nos Países Baixos (Adviesraad Internationale Vraagstukken, 2016).

Podemos concluír que o artigo 9 do Código de Relacións Interadministrativas foi a base para o establecemento dun diálogo formal entre o goberno central, as provincias, os concellos e as administracións de augas sobre os asuntos da UE. Este diálogo concéntrase a nivel de funcionario, pero conta cunhas consultas de alto nivel que lideran a consulta formal. Polo tanto, de acordo co Código, os expedientes da UE trátanse como expedientes domésticos.

O artigo 9 non só beneficia ás autoridades descentralizadas, que teñen un camiño máis curto para acceder a información privilexiada sobre o proceso de toma de decisións da UE ou poden influír na posición nacional. As dúas últimas décadas nos Países Baixos caracterízanse por algunhas importantes transferencias de poder. Así se descentralizou o desenvolvemento económico rexional ás provincias en 2008, a ordenación territorial ás provincias tamén en 2008 e houbo unha importante descentralización no ámbito social (atención á mocidade, atención á terceira idade, emprego, etc.) aos concellos en 2015. As consecuencias da estas devolucións de poder son dobres: en primeiro lugar, os entes locais e rexionais están actuando en máis campos políticos con grandes responsabilidades. Debido a isto, veranse afectados por máis lexislación e políticas comunitarias; en segundo lugar, unha devolución de poderes leva a menos coñecemento e experiencia a nivel central. Para ter unha boa posición no ámbito de Bruxelas (proceso

4 As catro cidades máis grandes dos Países Baixos son: Ámsterdam, Róterdam, A Haia e Utrecht.

de toma de decisións) e evitar problemas técnicos de implementación ou carga administrativa, o goberno central holandés necesita cada vez máis a experiencia das autoridades descentralizadas. O goberno central necesita “polder” para estar preparado para “Bruxelas”. (de Lange *et al.* 2015).

5. Goberno local e rexional holandés no ámbito de Bruxelas

O Código e os grupos de traballo interadministrativos non negan o dereito das provincias e concellos a representar os seus intereses (individuais) ante as institucións comunitarias en Bruxelas e Estrasburgo. Ambas asociacións (IPO e VNG) axudan á delegación holandesa ante o Comité das Rexións (CDR), o órgano consultivo oficial das autoridades locais e rexionais da UE. Ambas asociacións son membros do Consello de Municipios e Rexións de Europa (CCRE), o paraugas europeo do goberno local e rexional. E por último, pero non menos importante, as asociacións, así como as redes municipais ou as cidades individuais representan os seus intereses en Bruxelas mediante proxectos de lobby colectivos ou individuais. De feito, nos casos en que o goberno central, as provincias e os concellos acordan discrepar sobre a lexislación ou as políticas da UE (o marco financeiro plurianual, o orzamento plurianual da UE é un expediente estrutural sobre o que as tres capas gobernamentais están de acordo en non estar de acordo), as autoridades locais e rexionais son libres de “seguir o seu propio camiño” en Bruxelas e Estrasburgo (Groenleer & Hendriks, 2015)

Moitas provincias e varios concellos son membros dunha rede temática (por exemplo, ERRIN, Vanguard, Energy Cities) ou dunha organización europea como Eurocities ou a Conferencia de Rexións Marítimas Periféricas (CRPM). As redes ou organizacións presionan por certos intereses que poderían estar en contra da posición formal holandesa. Por suposto, isto non sempre é apreciado polo goberno central, pero é respectado en todo momento xa que as provincias e os municipios son entidades autónomas segundo a Constitución holandesa e a Carta Europea de Autonomía Local de 1985 (Schaap & Leenknecht, 2012).

6. Conclusión

O artigo 9 da versión actual do Código garante unha posición (formal) do goberno local e rexional no debate holandés sobre a nova lexislación e políticas da UE. Pero o mundo está cambiando e, polo tanto, tamén as relacións interadministrativas. O Ministerio do Interior e Relacións do Reino, IPO e VNG están a preparar unha nova versión do Código de Relacións Interadministrativas co fin de modernizar a gobernanza multinivel nos Países Baixos. O artigo 9 sobre asuntos comunitarios non será modificado, xa que aínda abarca todos os aspectos e procedementos necesarios para manter o diálogo (estrutural) entre o goberno central, as provincias e os concellos sobre os asuntos comunitarios, sobre a nova lexislación e iniciativas políticas, así como a aplicación das propostas da Comisión. Deste xeito, o ‘polderen’ sobre asuntos comunitarios está garantida para os próximos anos e manterase a columna vertebral da posición holandesa no ámbito de Bruxelas en moitos expedientes da UE.

Bas van den Barg (nacido en 1968 en Eindhoven, Holanda) traballou entre 2013 e 2021 como asesor principal en asuntos da UE para a Asociación de Municipios dos Países Baixos (VNG). Desde 1995 ata 2013 estivo en Bruxelas, os últimos 11,5 anos como representante dunha provincia holandesa na UE. A súa carteira trata, entre outros, de política de cohesión, desenvolvemento urbano, axudas estatais e política comercial da UE.
E-mail: Bas.vandenbarg@vng.nl

Referencias

- ACTAL (2013). Merkbaar minder regeldruk. The Hague: ACTAL.
- Adviesraad Internationale Vraagstukken (2016). *Goed Geshakeld? Over the Verhouding Tussen Regio en de EU*, 100, January.
- BLOCKMANS, S., HOEVENAARS, J., SCHOUT, A. and WIERSMA, J. M. (2014). *From Subsidiarity to Better EU Governance: A Practical Reform Agenda for the EU*, Clingendael/ CEPS Report, March 2014
- DE LANGE, E., WESSEL, R. and GROENENDIJK N. (2015). “Europa als kans: Better Regulation voor Nederlandse medeoverheden”, Centre for European Studies (CES) Universiteit Twente, 15 mei 2015.
- De Volkskrant: “Grootste winnaar pensioendiscussie: de polder”, 5 June 2019.
- Dutch Government (2013a). *Code Interbestuurlijke Verhoudingen*. The Hague: Rijk, het Interprovinciaal Overleg, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Unie van Waterschappen.
- Dutch Government (2013b). Testing European legislation for Subsidiarity and Proportionality – Dutch List of Points for Action. The Hague: Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2013.
- Dutch Government (2013c). “European Where Necessary, National Where Possible”, press release, 01-06-2013.
- Dutch Government (2013d). “NL ‘Subsidiarity Review’ – Explanatory Note”. Dutch Government. “A Strong Europe with the Right Priorities”, Speech, 18-03-2014.
- Dutch Government (2013d). “European Where Necessary, National Where Possible”, News Item, 21-06-2013.
- Dutch Government (2014). “Evaluatie actieplan ‘Europa en decentrale overheden’ en uitkomsten van het bestuurlijk overleg tussen BZK, BZ,VNG, IPO en de UvW”, Letter Dr RHA Plasterk The Minister of the Interior and Kingdom Relations, 24-06-2014, Kamerstuk 33 750 VII nr. 64.
- Dutch Government. “Rapport Samen Sterk in Europa”, 2015.
- Dutch Government. “Programmastart Interbestuurlijk Programma (IBP)”, 2018
- Dutch EU Presidency (2015a). “EU Urban Agenda: Roadmap from Riga to Amsterdam”, 2015.
- Dutch EU Presidency (2016). Establishing the Urban Agenda for the EU. ‘Pact of Amsterdam’. Agreed at the Informal Meeting of EU Ministers Responsible for Urban Matters on

- 30-05-2016 in Amsterdam, The Netherlands.
- Dutch Tweede Kamer (2014). “Democratic Legitimacy in the EU and the role of national parliaments: A position paper of the Dutch House of Representatives”, The Hague, 17-10-2013.
- Dutch Tweede Kamer (2014). *Ahead in Europe. On the Role of the Dutch House of Representatives and National Parliaments in the European Union*. The Hague: Tweede Kamer.
- HENDRIKS, F. & SCHAAP, L. (2010). The Netherlands: Subnational Democracy and the Reinvention of Tradition. In Hendriks, Franz, Lidström, Anders & Loughlin, John (eds.) *The Oxford Handbook of Local and Regional Democracy in Europe*. Oxford: Oxford University Press.
- GOEDINGS, S., ERTON, E. & VERMEER, L. (2010). *Europese milieuwetgeving en decentrale overheden – Van beleid en recht naar de praktijk via de onderhandelingsstafel*. The Hague: SdU Uitgevers.
- GROENLEER, M. & HENDRIKS, F. (2018). Subnational mobilization and the reconfiguration of central-local relations in the shadow of Europe: the case of the Dutch decentralized unitary state. *Regional & Federal Studies*, 30 (2) pp. 1–23.
- KEMAN, H. (2006) The Low Countries. Confrontation and coalition in segmented societies. In Colomer, J. (ed.) *Political Institutions in Europe*, pp. 207-243. London: Routledge.
- LIJPHART, A. (2004). Constitutional design for divided societies. *Journal of Democracy*, 15 (2), pp. 96–109.
- Ministry for the Interior and Kingdom Relations (2005). *Code of Inter-administrative Relations*. The Hague.
- PAZOS VIDAL, S. (2019). *Subsidiarity and Multilevel Governance. Actors, Networks and Agendas*. Abingdon: Routledge.
- PAZOS VIDAL, S. (2018). “EU-Central-Local Relations Seminar”, Background note, Brussels, 15-05-2018. https://vng.nl/files/vng/20180321_background_note_eu-central-local_workshop_final.pdf
- SCHAAP, L. and LEENKNEGT, G.J. (2012). *Decentralised autonomy?. Report in preparation for the study by the Council of Europe into the state of sub-national self-government in the Netherlands – on the instructions of the Association of Netherlands Municipalities & Inter-Provincial Consultation*. Tilburg: DEMOS/University of Tilburg.
- SIMONS, C. (2017). *Coordination of EU Policy in the Netherlands and Belgium*, Master Thesis, Nijmegen: Nijmegen School of Management.
- STEUNENBERG, B., AKERBOO, M. M & HUTTEN, P. (2015). *De wisselwerking tussen Europa en Nederland: Een verkenning van de Europese politieke prioriteiten en hun invloed op de verschillende overheden in Nederland*. The Hague: Universiteit Leiden Instituut Bestuurskunde.
- VOERMANS WIM, J. M. (2016). Beating About the Bush in ‘Better Regulation’”, in ed. Wim Voermans, Wim & Van den Bogaert, Stefaan (eds.) *Fit for the Future; Reflections from Leiden on the Functioning of the EU*, pp. 69–88. The Hague: Eleven international Publishing.